

Inserati se sprejemajo in velja ris:opna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatorvi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O položaju.

Iz Dunaja nam je prinesel telegraf dve novici, ki sta vsaj tolažljivi, če že ne popolnem zadostivni. Prva je ta, da so slovenski poslanci in z njimi 40 drugih, skup 55 poslancev, interpelirali ministra pravosodja, kaj reče on k najnovejšemu odloku najvišje sodnije, in kaj sploh misli storiti za ravnopravnost slovenskega jezika v uradnih. Druga tolažljiva novica je ta, da se je vendar večina dobila za postavu o hišnem davku, ter tako ustavovercem splavalo po vodi upanje, da se bo nad tem vprašanjem večina skrhala, in vladi vzelo krmilo iz rok. Tirolcem so se najbrž o specijalni debati obljubile marsiktere olajšave, toraj je vendar nekaj Tirolcev glasovalo za postavu. Večina je tako ušla veliki nevarnosti, ustavoverci pa so zopet za eno nado goljufani. Res je sicer, da s to vlado nismo posebno zadovoljni, vendar je ona še zmirom manjši nesreča, ko neomejeno gospodarstvo ustavovercev. Ako bi si mi to vlado odstranjeno želeli, hoteli bi jo videti odstranjeno od naše večine, ne pa od ustavoverne manjšine. Naj bi bila postavu o hišnem davku padla, potem bi bila vsa zmaga na strani ustavovercev, oni bi postali Taaffejevi dediči; oni bi si ustanovili vlado čisto nemško-liberalno, Slovane teptajočo, katoličane zasmehujočo. Tacega propada Taaffejevega na polno in neomejeno korist ustavovercev si ne moremo želeči; zato nam je zmaga vladna v zadevi hišnega davka srečno došla vesela novica. Le kedar bo stranka avtonomistov tako močna,

da se po odstopu sedanjega ministerstva ne bo treba bati nove Auerspergovе dobe, tačas nam na Taaffeju ne bo nič več ležeče, ako namreč do tje svoje slabotne politike omahovanja in neodločnosti ne spremeni. Za sedaj je ministerstva obstanek še rešen, pa ne more se reči, da za dolgo časa.

Videti hočemo, kaj bo ministerstvo na interpelacijo naših poslancev odgovorilo, videti hočemo, kaj bo za našo ravnopravnost storilo. Ako se ne bo bolj oziralo na želje Slovanov, potem ostane kriza še za naprej; po geslu „kdor ni z nami, je proti nam“ videli bomo tudi v sedanji vladi našega nasprotnika in morali bomo gledati, kako ga premagamo, ne da bi se s padcem vlade okoristili naši zakleti sovražniki, ampak da nam v korist pride. Neomejena in popolna zmaga ustavoverstva bila bi za nas veliko zlo; že precej manjši zlo bi bilo, ko bi se zamogel en del ustavovercev za naše težnje pridobiti pod tem pogojem, da bi naša stranka delila se s tem odlomkom ustavovercev v državno oblast. Od nemških naprednjakov ali „fortschrittlerjev“ bi bi se morda vtegnile dobili nekatere koncesije na narodnem polju, ki nam jih Taaffe še odreka, ako bi se namreč s temi naprednjaki sklenila zveza ter jim prepustilo en par ministerskih sedežev; nasprotno pa bi ti naprednjaki nikdar ne privolili v kake koncesije za katoliško-konservativno stališče, zato bo našim poslancem zmirom težko, odločiti se za tako zvezo, in bolje bo počakati onega trenutka, ko bo mogoče, sestaviti čisto avtonomistčno ministerstvo.

Do tega časa nam pač ne ostaja družega, ko boriti se za našo ravnopravnost s to vlado, ki se kaže toliko gluho za naše prošnje, akoravno sedé v njeni sredi trije Slovani, Pražak, Dunajevski in Zimalkovski, [pa dva konservativca, Taaffe in Falkenhayn. V prvi vrsti mislimo, da bo treba izvršilne postavu k §. 19 osn. postav, da se bo vsaj vedelo, kaj smemo na podlagi tega paragrafa zahtevati in kaj ne. Naši in česki poslanci naj bodo tedaj prošeni, da nemudoma sestavijo in predložé postavni načrt o izvrševanju členu 19. državnih osnovnih postav!

Interpelacija

slovenskega poslanca viteza Schneida in tovarišev do pravosodnega ministra v seji državnega zbora 11. marca.

„Pred nekoliko dnevi je bilo v javnih listih čitati od besede do besede ponatisnen odlok c. kr. najvišje sodnije, po katerem slovenski jezik nima pravice prihajati pred sodnije.

Iz časopisov in iz raznih drugih verjetnih poročil se je tudi izvedelo, da je c. kr. predsedništvo višje deželne sodnije v Gradci ta odlok ces. kr. najvišjega sodišča naznačilo ne samo vsem sodnijam tamošnjega okrožja višje deželne sodnije, ampak tudi drugim oblastnjam in uradom, ki njemu niso podložni. Podpisani ne smejo zamolčati, da je tako meritorna vsebina odioka, kakor tudi jako vidna skrb predsedništva c. kr. višje deželne sodnije v Gradci, odloku zagotoviti hitro in povsod uplivajoče razširjenje, vzbudila čut najglobo-

Grintovec.

Med slovenskimi snežniki najvišji, najbolj opevani in najširji razgled nudeči je brez dvoma velikan Triglav. V ničem nečem temu velikanu kratiti hvale in slave, vendar se mi dozdeva, da imajo oča Grintovec in njegové tovaršice Kočna, Ojstrica, Planjava nekoliko uzroka, očitati zlasti Ljubljancanom nekako nehvaležnost, da se tega velikanskega gorovja, ki se tudi „Kamniško“ imenuje, premalo spominjajo. Triglav se iz Ljubljane ne vidi, nasprotno pa diči Grintovec in njega tovaršice severno stran ljubljanskega razgleda, in reči se sme, da bi čarobnost in planinska lepota razgleda iz grčev okoli Ljubljane, zlasti iz ljubljanskega gradu, zgubila za polovico svoje cene, ako bi se ne mogla ponašati s krasnim pogledom na velikana Grintovca. Pa niti treba ni, lezti na Rožnik ali na Grad, da se vidi krasno in veličastno Grintovčevo gorovje, ta krasni razgled se ponuja Ljubljancanom iz mesta samega, iz mnogih proti severu obrnjenih, bolj širokih ulic. Ako greš po bregu Ljubljance, ako greš po Vegovih ulicah, ali po dunajski cesti, in še po mnogih drugih ulicah, atoji ti pred očmi velikansko poslopje

Stvarnikovo, mogočno gorovje, kojega poglavar je Grintovec, po leti sivo, po zimi snežnobelo. Pravijo, da imajo prebivalci planinskih dežel bolj globoko ljubezen do svoje domovine, nego prebivalci širnih planjav, in da ravno pogled na visoke gore se jim tako omili, da se čutijo klaverne in žalostne v tujih krajih, kjer tega pogleda nemajo. Tega sem se prepričal, ko sem bival en par let v Trstu. Ni me mogel potolažiti pogled na širno morje, ne pogled na bližnje tržaške in isterske hribove, želel sem se v Ljubljano nazaj, hrepenel sem najbolj po pogledu na sivega velikana Grintovca!

Leta 1869 podali smo se štirje mladi ljudje na Grintovec. Treba je iti iz Kranja na Kokro, in iz te doline pelje pot na Grintovec. Iz doline do vrha se računa osem ur hodá. V enem dnevu se toraj pot ne dá narediti. Prvi dan do večera smo naredili polpota, do tiste pastirske kočé, od ktere naprej se ne dobi nobena voda več in tudi zelenje bolj in bolj [pojema, dokler se popolnem ne zgubi. Pot ni ravno brez nevarnosti, vendar se pride na vrh tudi brez vodnika, ker je bila enemu iz nas pot nekoliko znana. Iz omejené kočé smo se podali drugo jutro v str-

mino; potrebovali smo še kake štiri ure do vrha. V svarilo drugim hribolazcem naj precej povem, da naj se dobro preskrbé s pijačo, kajti mi smo hudo žejo trpeli. Imeli smo pri sebi sicer nekaj flaš vina, pa spili smo jih že prej, nego smo prišli do vrha, kar prav nič ni čudno, če se pomisli, kaj se pravi štiri ure neprenehoma v hrib lezti, skakati čez prepade, padati čez pečevje, hoditi v nekterih krajih po rokah in nogah v potu svojega obraza. Upali smo, zadeti kje na sneg, da bi si s tem žejo pogasili, pa zastonj, kajti hodili smo po sončni strani, in tukaj je bilo tisti čas (mesca avgusta) vse kopno; videli smo pač dosti snega, pa le v jamah, od kterih so nas ločili grozni prepadi. Prišli smo slednjič vsi vpehani na vrh. Ta je zelo priojstren (špicast), tako da prav mnogo ljudi nema na enkrat prostora na njem sedeti; ta Grintovčeva piramida je postavljena iz samega apnenega pečevja, ki se vedno krha in drobi, zato je treba velike pazljivosti, kedar se v hrib leze, kajti človek se močno zmoti, ako misli, da se trdno prime, ako se za skalo prime: rob skale se odlomi in ti ostane v rokah, ti pa zdrčiš, če trdno ne stojiš; ravno tako te rado goljufa, če misliš trdno stopiti, ako se upreš z ного

čjega razburjenja v onem lojalnem, državi udanem in cesarju zvestem narodu, ki prebiva v jednom delu Štajerske in Koroške, potem na Kranjskem, Primorskem in v Istri, in kateri narod vidi, da mu navedeni odlok krati njegove z drž. osnovnimi postavami zagotovljene pravice ter žali tudi njegovo narodno čast.

Razžaljen je narod v svojej pravici, ker ta rzsodba izključuje od države priznano ravnopravnost njegovega jezika v uradu ter skruni njegovo narodno čast, ker se smatra njegov jezik tako, kakor da bi ga ne bilo, kot nenavaden v deželi in ako se rabi, da se more to smatrati kot uzrok ničevosti.

Resno prepričani, da ne more niti iz uradne instrukcije niti iz splošnega sodnijskega reda deželna višja sodnija izvajati pravice formalno odločevati tam, kjer bi imela odločiti samo o meritorni pritožbi strank;

z ozirom na to, ker sta obe razsojevajoči višji instanci ignorirali, da ima čl. 19 državne osnovne postave vzvratno ali nazaj delujočo moč na obstoječe ž njo morebiti v protislovji stoječe zakone in postavno moč imejoče naredbe in ker sta paragrafu 13 podvrgli tak pomen, kateri — v deželi navadni jezik razširja v nek sodnijsk jezik ali v deželi navaden sodnijsk jezik — naravnost nasprotuje duhu tega zakona in državnega osnovnega zakona;

in z ozirom na to, da je v rzsodbi navedeni razlog, „da je nemški jezik izključivi sodnijski jezik na Kranjskem“, naravnost neresničen, ker se že 30 let na Kranjskem, Štajerskem in sploh v vseh onih krajih dežel, kjer prebivajo Slovenci, pri sodnijah mnogokrat tudi slovenski uraduje, katerim višja deželna sodnija sama daje slovenske tiskovine za odloke in rzsodbe in ker so med vsem tem časom sodnije brez zaprek do najnovejšega časa sprejemale slovenske vloge ter izdajale rzsodbe in odloke v istem jeziku;

nadalje z ozirom na to, da je z dvornim dekretom od 22. septembra 1835, št. 109, z ministersko naredbo od dne 15. marca 1862, št. 865 in koncem z državno osnovno postavo in občnih pravicah državljanov od 21. decembra 1867, št. 142 d. z. raba slovenskega jezika pri sodnijah pozitivno odločena in pravica slo-

venskega naroda glede neovirane rabe njegovega jezika v uradu zagotovljena;

potem z ozirom na to, da po najvišjej resoluciji od 31. oktobra 1875, št. 489 „ima višja deželna sodnija sicer natanko ozirati se na rabljene formalnosti pri reševanju kake pravde, opazne pomanjkljivosti nižjej sodniji takoj naznaniti ter jih za prihodnje ustaviti, kjer pa zakon na opuščen predpis izrečno ne določuje ničevosti, tam naj je take pomankljivosti ne ovirajo ter naj sodi“; nikoli in nikjer pa nij uzrok ničevosti to, če sodnik svojo rzsodbo izroči stranki v slovenskem jeziku in zato bi se s tem slučajem ne bilo imelo ravnati kot ničevostnim;

naposled z ozirom na to, da je omenjeni odlok najvišje sodnije žaljenje pravic, zagotovljenih z državnimi osnovnimi postavami, ki je tem večje v svojih posledicah, ker so se pri c. kr. okrožnej sodniji v Celji kakor se sliši uže samo zaradi razglašanja onega odloka v zadnjih dneh odbile tri slovenske vloge slovenskih strank, a je dolžnost visoke vlade, da celó tam varuje in brani, kjer neprizivni odloki sodnij kratijo splošne pravice državljanov, dovoljujejo si podpisani do Njih ekselence voditelja pravosodnjega ministerstva staviti vprašanje:

1. Ali je visokej vladi znana rzsodba c. kr. najvišje sodnije od 16. februarja l. l. št. 1697 in od c. kr. višje deželne sodnije predsedništva v Gradci ukazani razglas tega odloka do podložnih sodnij in drugih, celó avtonomnih oblastnij?

2. Kaj namerava visoka vlada storiti, da s tem odlokom najvišje sodnije žaljeno pravico Slovencev do ravnopravnosti njih jezika v uradu zopet v veljavo dene?

Pl. Schneid, dr. Vošnjak, dr. Poklukar, Nabergoj, knez Windischgrätz, Klun, Obreza, dr. Tonkli, grof Hohenwart, V. Pfeifer, grof Margheri, Herman, baron Gödel, dr. Vitez, grof Harrach, knez Lobkovic, dr. Rieger, Zeithamer, knez Schwarzenberg, dr. Šrom, knez Alfred Liechtenstein, grof Brandis, grof Kinsky, (in mnogi česki in nemško-konservativni poslanci.)

Iz živalstva videli smo preko nas plapolati velikega orla, in njegovo mogočno mahanje s perutnicami se je na glas slišalo. Ti velikanski tiči so tukaj, kakor doma, brez strahu pred ljudmi, ker njihovo nevarnost še malo poznajo; čakali smo en čas, da bi se megla vzdignila, pa brez uspeha; trpinčila nas je pri tem še huda žeja, zato smo se podali nazaj proti dolini. Obrnili smo se lahkomišljeno kar naravnost čez strmino na izhodni strani nazdol, ter skakali čez pečine in prepade. Pri tem bi se bila kmalo nesreča zgodila. Eden od nas, Miha P. iz Kranja, je skočil v neko drčo, kjer je bilo vse polno drobnega kamenja in peska. Ko on v drčo skoči, začne se vse kamenje premikati, cel plaz se vzdigne in drči proti prepadu navzdol, Miha pa stoji v sredi tega plaza, kamenje ga nese nazdol. Ne daleč od spod bil je prepad, kamor je to kamenje drčalo in z glasnim ropotom se v globočini razbijalo, naj bi bilo to drdrajoče pečevje Mihata prineslo do prepada, zanj ne bi bilo več rešitve; — mi smo bili predaleč od njega, da bi mu mogel kateri roko podati, hitel je v prepad, pa srečno je, loveč se, še zagrabil za tako pečino, kraj drče stoječo, da je bila toliko trdna, da ga je obdržala; pustil je ka-

Politični pregled.

V Ljubljani 14. marca.

Avstrijske dežele.

Najvažnejši dogodek v notranji politiki je to, da je predsednik državnega zbora grof **Coronini**, odložil svoj poslaniški mandat in ž njim se ve da tudi predsedništvo. Ustavoverci so ga toliko pikali in žalili, ker jim ni hotel v vseh rečeh pokoren biti, da mu ni bilo več obstanka, ker je preveč kavalir, da bi se s takimi ljudmi prepirali hotel. Ustavoverci so poparjeni in se kesajo, da so to storili; samo „N. fr. Presse“ se veseli, da je Herbst odtujil sebi in svojim zopet enega zaslužnih mož, ki je užival še splošno zaupanje in spoštovanje pri cesarju in pri vseh strankah. Žalobog da taki možje vedno bolj redki postajajo, in ustavoverna stranka bi morala še ponosna biti, de ima tacega moža med seboj, ki je bil poleg Kronawettra še edini ustavoverec, da ga je človek še spoštovati zamogel; pa ta stranka nič poštenega med sabo trpeti ne more, in tako je tudi Coroninija tako dolgo obirala, pikala in kavsala, da se ga je srečno znebila. Coronini bo brez dvoma vnovič voljen, pa dvomljivo je, da bi se hotel še kedaj ustavovercem pridružiti.

55 poslancev, vsi slovenski, mnogo čeških in nemško-konservativnih, interpeliralo je vlado v petek zaradi **Štremayrovega odloka**. Interpelacijo prinesemo na drugem mestu. Bomo videli, kaj bo **Pražak** za za nas storil.

Štajerski slovenski advokati so poslali vladi spomenico zaradi rabe slovenščine pri sodnijah. Isto tako se bodo te dni zbrali slovenski advokati in notarji **Ijubljanski**, ter se posvetovali o tej zadevi. Želeti je, da ga njih glas kaj izdā.

Večina državnega zbora misli za predsednika izvoliti dr. **Smolko**, za podpredsednika pa kneza Lobkovica.

Med **Čehi** se množé glasovi zoper sedanje vlado. „Politik“ sicer svojim rojakom prigovarja, naj potrpe, da ne spravijo v zadrege sedanje vlade, za katero bi znala priti zopet ustavoverna, Slovanom sovražna stranka na krmilo. Toda menj ko sedanja vlada za Slovane stori, menj nas straši grožnja z nemško-

ob skalo. Kar se razgleda tiče, nismo mi zadeli srečnega dneva. Ko smo namreč na vrh dospeli, ležala je nad vsemi dolinami in manjšimi hribovi po Koroškem, Štajerskem in Kranjskem gosta, bela megla, kakor velikansko široko morje, samo viši hribi so se iz tega belega morja ven videli. Samo ljubeznjiva Jezerska dolina (Oberseeland) ležala je pod nami odprta, ker ta leži toliko visoko nad morjem, ko kaka gora srednje velikosti. Razgleda toraj ne morem popisati, in moram verjeti onim, ki so ga videli in ga zelo hvalijo. Videli pa smo vendar velikanske gore na Tirolskem in na meji med Koroško in Solnograško deželo. Nadalje se ve da tudi bližnje gore, kakor Triglava, Oišavo, Peco, Obir, Kum, Krim in mnogo gorovja proti štajerski strani. Tolko bi se moglo reči, da Grintovec ponudi razgled čez vse slovenske pokrajine, čez celo Koroško, tedaj tukaj toliko več, kar bi na južni in goriški strani primanjkovalo; vidijo pa se tudi še hrvaški hribi. Ker nas je nada v lepi razgled prevarila, kratkočasili smo se en čas s tem, da smo velike skale čez rob proti strmi koroški strani porivali, da so z bobnenjem v prepad hiteli, pa se kmalo na več kosov razdrobili, ker je apnenik jako mehak kamen.

menje pod nogami naprej teči, on pa se je, opirajoč se na tisto skalo, vzdignil za roke iz drče in se tako rešil. Brez daljšega obotavljanja smo hiteli potem navzdol, kjer smo srečno našli nekoliko snežne vode na udolbeni skali. Ta snežnica bila je prav čista in silno mrzla, tedaj ne taka, kakoršno si v dolini mislimo snežnico. Prav s slastjo smo jo pili. Pridši v dolino, ogledali smo si svoje čevlje, ter še le zdaj opazili, da smo imeli vsi štirje vse razrezane in razsekane čevlje, od zgor in od spod, kar je pač umevno, ker nismo prav nič pazili, in skakali čez oestro pečevje in kamenje. Vendar nam ni bilo prav nič žal za to pot, in še danes se je z veseljem spominjam.

Opomniti hočem le še, da so ti vrhovi, Kočna, Grintovec, Planjava, Ojstrica (vsi od 7 do in na 8 tisoč čevljev visoki), od koroške strani še bolj veličastni in grozni videti, ker so na ono stran veliko bolj strmi, tako da se od Koroške strani ne more nanje priti. Posebno lepo se vidijo iz Koroškega mesta Velikoveca (sploh pa iz cele izhodne Koroške), zato je jasno, da se mora tudi iz Grintovca videti mesto Velikovec v prelepi podjunski dolini.

liberalno vlado; zato pa tudi stauje sedanje vlade vedno bolj slabo postaja. Ustavoverne vlade si sicer nihče nazaj ne želi, razun male ustavoverne koterije, ki pa med ljudstvom nema zaupanja, vendar tudi Taaffe vedno bolj nemogoč postaja. V obrambo ministerstva moramo sicer povedati, da bi se nikomu ne posrečilo, v davkarskih zadevah zadovoljiti vse dežele, tega tudi ustavoverci ne bodo zamogli in nezadovoljnost bo pri nas stalna bolezen ostala. Teško je, revnim Tirolcem nov davek naložiti, težko jim je neopravičeno predpravico pustiti, da bi bili prosti hišnega davka. Edini pripomoček se nam vidi v tem, da bi se Tirolcem hišni davki kolikor mogoče olajšali in posladili z drugovrstnimi koncesijami. Slovenske in česke poslance pa mora vlada potolažiti s tem, da vendar enkrat kaj stori za dejansko narodno ravnopravnost, ter se pri tem ne ozira na vpitje nemških centralistov. Ako hoče vlada ohraniti si večino, mogoče je to le po tej poti; ako se pa tega brani, potem nam zanjo ne sme žal biti; dva Auersperga smo že prestali, upamo prestati še tretjega, saj tudi nemško-liberalci ne bodo mogli dolgo vladati v Slovanom sovražnem smislu, okoliščine jih bodo primorale h koncesijam, kakoršnih niti od Taaffeja zadobiti ne moremo. Sicer pa še ni gotovo, da bi cesar ravno ustavoverce k vladi poklical, kedar Taaffe odstopi; morda bo še enkrat poskusil z Hohentwartom. To bi si najlože zgodilo, ako bi bil Taaffe nasproti naši stranki, ki ga je vsigdar podpirala, toliko lojalna, da bi pri svojem odstopu priporočal cesarju Hohentwarta za svojega naslednika.

Vnanje države.

Raznaša se novica, da so nihilisti ubili ruskega cara Aleksandra z orzini-bombami (kakoršne so metali v Parizu na tretjega Napoleona). „Agence russe“ poroča tako: „Ko je cesar zapustil konjarno, priletela je ena bomba pod voz in ga zdrobila; cesarja pa je zadela še druga bomba, ter mu odtrgala obe nogi, da je kmalo potem svojo dušo izdihnil.“ Korespondentni biró poroča iz Petrograda: Napad na cesarja se je izvršil poleg palače velike kneginje Katarine. Navidezni delavci, ki so sneg kopali, vrgli so iz bližine dve bombi, ki sta se razleteli pod cesarskim vozom. Cesar je bil v noge hudo ranjen in je umrl kmalo potem v svoji palači okoli četrte ure popoldne. Od spremstva bilo je ubitih in ranjenih več kozakov. Dva od hudodelcev so prijeli. Mesto je silno razburjeno.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 13. marca. († Anton Fister. O volitvi predsednika zbornice poslancev.) Bivši profesor in vojni kaplan akademičnega polka, naš rojak Anton Fister, je sinoči ob 6. uri umrl, ravno na obletnico, tistega dne, ko je bil 12. marca l. 1848 v prvič javno na čelu svojih dijakov stopil pred cesarja Ferdinanda, ter zahteval tiškovno svobodo, svobodo učenja, svobodo vesti in svobodo vere. Je li bil v svoji bolezní previden s sv. zakramenti, in se je zopet spravil s sv. cerkvijo, kateri je bil, ako ne po vnanje, vsaj po svojih dejanjih nezvest postal, tega listi ne poročajo, in do danes še nisem imel prilike tega pozvediti. Danes so imeli študentje, kakor je bilo brati, zopet rogoviliti v spomin punta l. 1848, ki se je bil 13. marca pričel, pa današnji listi zopet to preklicujejo, češ, da dijakom to še na misel ni bilo prišlo. No,

imeli bodo pa jutri pri pogrebu Fistovem priliko nekoliko demonstrirati, h kateremu se danes po časaikih vabijo vsi.

Desnica državnega zbora je sklenila, jutri dr. Smolka voliti za predsednika drž. zbora. Za prvega podpredsednika pa bode izvoljen v drugi seji najbrže knez Lobkovic. Nekteri Čehi in Poljaki so hoteli ponuditi manjšini, naj ona imenuje izmed svoje srede kandidata za drugega podpredsednika, Gödel pa naj postane prvi.

Pa ker liberalni listi poročajo, da bi manjšina te ponudbe ne sprejela, in ker liberalci nikdar nobenega izmed manjšine niso volili za podpredsednika, dokler so bili oni v večini, zato je Hohenwartov klub rekel, naj se tudi oba podpredsednika volita izmed večine, in je ob enem izrekel željo, da naj bi se kot kandidat za prvega podpredsednika odločil knez Lobkovic, ki je jako spreten, uren in odločen ali energičen mož, ter se bode znal postaviti na noge, ako bi začeli levičarji, ali pa celo poslušalci na galerijah rogoviliti. V tem slučaju g. Gödel ostane drugi podpredsednik.

Pri grofu Coroniniju se je včeraj poslovilo predsedništvo. Dr. Smolka je pri tej priliki povdarjal, da ne stranki, ampak posamezni poslanci so se obnašali nedostojno proti njemu, stranki pa ste ga obe ljubile in spoštovale. Danes se poslové od njega tudi slovenski poslanci.

Hohenwartov oče, ki je svoje dni služil v Ljubljani kot namestniški svetovalec, je nevarno zbolel. Ker je že v 86. letu svoje starosti, ni dosti upanja, da bi ozdravel. Grof Hohenwart se zato včeraj ni mogel vdeležiti klubove seje, ampak je predsedoval Lienbacher.

Iz Hrvaškega, 10. sušca. (Krščanska vera in hrvatska vlada.) Bridko je zabolelo nas Slovence čuti, da je po silnem potresu zelo poškodovana stolna cerkev zagrebska z drugimi vred; ali še bridkejše nas je pretreslo čitati, kako se po hrvatskih vladnih časnikih ruši in žali krščanska vera, kako žaljivo hvalisa Falb duhovščino hrvatsko, kako nepristojno in pagansko se v saboru od vladnega namestnika opisuje katoliška vera in cerkev. Pač se je oglasil zoper Falba in njegovo nehvalno hvalisanje „Kat. List.“ Dokaj bolje se je oglasil v „Obzoru“ hrvatski svečenik zoper ono nevedno in nedostojno počenjanje v naslednjem dopisu: Mogoče je, gospod vrednik, da vas toliko ne pretrese in ne zabolí, ako se žali naša vera ali domovina, kakor nas, ki živimo v lepi, tihi in mirni naravi. Nečem vam meščanom odrekati vero- in rodoljubnega srca, a vendar je življenje mestno tako, da človek, ki vidi vedno nered in nerodnosti, postane nekako bolj top za take reči. Silno me je razburila drzovitost pomadjarenege Nemca Peštija in Falka, vrednika „P. Lloyda“, ki si meni nič tebi nič prisvajajo našo Slavonijo. Ni jim zadosti, da so nam vzeli Medju murje, da nam ugrabijo Reko (kar je že gotovo), njih ne nasitljivo žrelo hoče nam tudi vzeti Slavonijo. Nemilo pa me je dirnolo, ko sem čital, kako zaničljivo govoril je o naši krščanski veri vladni zastopnik odgovarjajoč na interpelacijo poslanca Šavorja zaradi spisa nekoga dr. Bojničiča, v katerem se grdi krščanska vera in taji božanstvo ustanovitelja njenega. Ko sem prečital to „znanstveno študijo“, nehote sem vskliknol: uboga moja domovina, toraj je tebi treba še te nesreče, da te uničuje in tira v propad! Ali že nimaš dovolj neprijateljjev domačih in tujih, ki ti škodijo, kjer morejo? Treba toraj, da se ti ugrabi še tvoj dragi biser — tvoja krščanska vera, za katero si prelila potoke krvi, da potlačena

in razdvojena ne bodeš imela pri Bogu podpore. Vladni namestnik, predstojnik za pravosodje nazivlje oni prepis iz kakega umetniškega slovnika znanstveno razpravo.

Kdor piše take članke, ne ve, kaj je simbolika, ne pozna zgodovine razširjevanja krščanstva, ne zna, kaj je krščanska dogma, tuje mu je, kaj je krščanska vera. In tako delo smelo imenuje vladni namestnik „znanstveno.“ Da, ta beseda danes ljudem ugaja. Piši dandanes lepimi frazami, navedi mnogo citatov, piši proti veri in gotovo, da je spis tvoj znanstven. Trdno sem prepričan, da ta učeni književnik ni še videl Tomaža akvinskega; a bi ga tudi ne razumel. Vladni predstojnik pravi, da se v onem spisu ne žali čut verski. Gotovo, da se ne žali, kedor čuta verskega nima. Dalje pravi, da je Hrvatski treba verskega mira. Ne vem kaj vladni namestnik s tem razume; mar to toliko pomeni, da naj bodo Hrvatje malomarni v veri, da naj v njih zamre verski čut. Odgovor vladin mi vsakako kaže, da vera kerščanska nima pri naši vladi iskrenih prijateljev. Vladnemu namestniku je Bojničič znan hrvatski pisatelj; verujte mi, da razen par drobtinic od njega nisem še ničesar čital v jeziku hrvatskem. Da je vnet Madjar, to so mi pravili, a da bi bil znan hrvatski književnik, to ni nikomur znano.

Zelo čudno se mi tudi zdi, kako je mogla večina saborska vladin odgovor odobriti; čujem, da so bili tudi duhovniki, ki so z večino odobrili odgovor. Tak duhovnik zatajil je s tem činom svojo versko prepričanje, ker se je združil s pogrditelji svoje vere; takega duhovnika moral bi biskup na red pozvati in postopati z njim po zakonih.

Pri nas začeli so prav strastno udrihati po veri in izpodkopavati jej temelj. Ali pa ti ljudje ne izpredvidijo, da z uničenjem veljave Božje tudi sebi izpodkopavajo veljavo, jim li niso znane žalostne razmere v drugih brezverskih deželah? Li ne čujejo, da se danes glasi iz prestolov: Učite ljudi vere! Slavni Washington pravi, da on ni prijatelj domovini, ki izpodkopava vero, ta trdi steber državni.

Meni ne zdi se umestno, da duhovni — velikaši prijaznost svojo kažejo ljudem, o kterih se ve, da so očitni protivniki veri krščanski.

Ogrdil je vero Bojničič, zato ga varuje vladni predstojnik, večina saborska odobri tako ravnanje! Kako je to, da se prav krščanska vera v nas tako smeši in grdi? Jaz mislim, da se vsaki kristijan sme ponašati z vero svojo, kajti zgodovina, naj jo spiše tudi najljuti protivnik veri krščanski, jasno svedoči, da jedino krščanska vera je narode izobrazila in oblažila. Storití tega ni moglo staro modroslovje niti ne drugi poskusi in druge znanosti. To prizna tudi Kant, ki pravi, da bi um ljudski ne spoznal občnih pravnih zakonov, da ga ni učilo krščanstvo. Neznanje pa in nepoznavanje vere je vzrok, da jo smeše in grde. Prepričan sem, da ti pogrditelji vere nimajo tako jasnih pojmov o njej, kakor dober učenec tretjega razreda. Ti ljudje učili so se krščanski nauk v šoli za silo, da so dobili kukavni prvi red; a potem niso se več nikdar brigali za vero.

Sploh se misli dandanes, da more vsak s pravico soditi o veri in o njenih resnicah, če je tudi ne pozna. Pak sodi kakor slepec o barvah. Kaj bi rekli človeku, ki bi pisal o logaritmih, a bi se ne bil z njimi bavil nikdar razen v kakem gimnazijalnem razredu za silo? Koliko kvare pač provzroči vladni zastopnik,

ki javno odobruje grdenje sv. vere; pod takimi pogoji ne cveto nikjer rožice, tudi se ne vidi blagoslov Božji; a tudi Hrvatski se ne bode bolje godilo v sedanjih razmerah!

Vam pa, duhovnikom hervatskim kličem: Vi z vero stojite in padete; vam je vera dana iz nebes. Treba, da ste složni in neustrašivi branilci vere svoje. Če pustimo, da se oskrujva vera naša, nismo vredni svojega imena in časti svoje, mi smo izdajice vere svoje. Duhovniki hervatski, bodimo pazni, ne podpirajmo novin, v katerih pišejo proti veri, ne kupujmo protiverskih knjig; zapomnimo si pa tudi može, ki ne cenijo naše vere, ter jih ne volimo kot zastopnike svoje, ker kedor zaničuje vero, tudi ne more biti dober rodoljub. Upam si tudi, dasi sem neznamenit in skromen, klicati tudi biskupom našim: Postavil vas je Bog, da čuvate vero njegovo, da jo branite in širite. Vaša je to najsvetejša dolžnost, naj tudi stane to življenje.

Gnala me je vest, da javno oporekam grdenju svete vere, ter da opozorim tovariše svoje na neprijatelje naše, ter da narod moj mili čuje besede in zna tudi čislati vero najdraži zaklad!

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 14. marca.

Smolka je izvoljen za predsednika s 184 glasovi, Rechbauer je dobil 146 glasov, praznih 9 listkov. Jutri je volitev prvega podpredsednika, ki bo Lobkovic. Vlada je predložila podaljšanje pobiranja davkov, borzno postavu in nekatere spremembe pristojbin. Vitezki je interpeliral zarad iredentovcev isterskih. Hohenwartov oče je včeraj umrl. Na Ruskem je Aleksander III. nastopil vladarstvo. V oklicu omenja grozne smrti očetove, se vklanja božji volji, prosi božje pomoči in molitve zvestih podložnikov. Garda mu je prisegla sinoči, drugi danes.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. marca.

(Konfiscirana) je bila zadnja številka „Soče“ zaradi dopisa iz Dunaja, ki je govoril o znamenem Stremsyrovem odloku.

(O Vestenekovi aferi.) Žandarmerijski wachtmeister Wagner, ki je tožil litijskega župana Koblerja zaradi žaljenja časti, ker ga je ta naznanil med tistimi, ki so bili med oknopijalci, bil je včeraj obsojen v stroške, župan Kobler pa je bil nekrivega spoznan. Tako smo slišali iz zanesljivega vira.

(Poskušen samomor.) Nek slabo oblečen, okoli 30 let star človek je v nedeljo v Ljubljano skočil, pa so ga rešili. Videli so potem, da je nesrečni mož blazen. Oddal se bo v blaznico na Studenec.

Razne reči.

— Potovanje Slovanov v Rim. V tem obziru piše v bogosloveskem časopisu „Pastyr duchovi slavni prošit višehradski V. Štulec o „veličinah sv. očeta Leona XIII.“ Iz njega posnamemo naslednje verstice: Znano je, da so došli in dohajajo z različnih strani zemlje slovanske, v Rim oglašajo zahvale za oslavljenje apostoloma slovanskima — za dokaz velike ljubezni očetove Slovanom izjavljene. Zagnali so se tudi glasi od različnih vetrov, da bi šli Slovani skupno dostojno zahvalit se namestniku Kristovemu. Misel dobra je ugajala in povsod so se jeli pogovarjati o potovanju hvaležnih Slovanov v Rim. A kaj pravi k tej nameri papež Leo XIII? Imamo vže odgovor od njega. Dne 20. februarja slavili so v Rimu

obletnico izvoljenja sv. očeta. Kardinali rimski voščili so ta dan papežu srečo. Leo XIII je po navadi svoji govoril jim o žalosti svoji in nadejnih, o hudih poskušnjah in proganjani, govoril je o sredstvih, kako bi se mogli protiviti z vspehom tolikerim nasprotnikom. Skupne molitve sveta kerščanskega so v tem boji ščit in zmagovalno orožje. Zaradi tega mislijo tudi sv. oče razglasiti letos sv. leto. Toda Leo XIII. razmišlja o občne potrebe kerščanstva niso pozabili Slovanov. „Monde“ piše o tem: Sv. Oče naznanili so kardinalom, da po poročilih, ktere je prejel kardinal Ledehowski, mislijo katoliški Slovani priti v Rim. Leo XIII. želi, da pridejo ti potniki v Rim na slavnost sv. Cirila in Metoda (5. julija). Ob enem omenil je, da želi, naj se vstanovi v baziliki sv. Klementa altar v čast sv. Cirilu in Metodu, ker tu počivajo uže kosti in pepel sv. Cirila. Baziliko sv. Klementa pa izvolili so papež zato, ker sta apostola slovanska prinesla v Rim telo sv. papeža, ktero so našli na otoku krimskem.

Izverstni poljski dnevnik „Kuryer Poznański“ omenivši to poročilo, ne taji radosti, ktero vzbuja v slehernem sercu ta novica. „Tako je tedaj“, piše list, „prišlo to poročilo po kardinalu Ledehowskem do sv. očeta. Bog daj, da bi ta misel našla še mnogo odmeva med Slovani katoliškimi! Da bi se na grobu apostolov slovanskih v bratskem združenju sošli otroci Lecha, Visle in Varne, ter se zednili z potomci Čehov in Veltavo, z Rusini nad Dnestrom s Hrvati z obrežij posavskih! Bog daj, da bi nad njimi vsemi vzdignil namestnik Božji blagosloveč svoje roke, želeč jim boljšo bodočnost! Neostane nam drugzega, kakor skrbno pripravljati se na pot do svetega mesta, kjer se bode 5. julija prvič slavil spomin apostolov slovanskih. Kako prijetno in ljubo bode snidenje sinov jedne vere in istega jezika! Je li mogoče, da bi častilci in sinovi sv. Cirila in Met da ne hrepneli po takej poti? Ne, kajti znano nam je, kaj da imamo od bratov slovanskih. Vidimo, da po volji Božji sveti nova zarja svetlu katoliškemu! Kdor toraj more, podviza naj se letos v Rim, da bode videl sv. oče, da so Čehi, Moravani in Slovaci še vedno sinovi zvesti svoji materi. Pripravljajmo se toraj na pot do Rima k prvostolnici sv. Petra, k grobu sv. Cirila, k nogam in sercu papeževemu, kteremu je dano pripravljati pot, Gospodovo med Slovani“.

— Začetkom tega meseca izšla je sta III. knjige 3 in 4 zvezek „Južno-slovienske „narodne popievke“ Kuhačeve. Bilo je vže omenjeno, da je delo Kuhačevo nekaj posebnega, ker s takimi deli se ne morejo ponašati tudi naj izobraženejši narodi. Čim večje v vrednosti je delo, tim bolj čudno je, da ga Slovani tako malo podpirajo. Čujmo, kaj piše Kuhač sam na koncu tretje svoje knjige.

Ta pot imel bi mnogo pripovedovati prijateljem naše narodne umetnosti, toda opuščam, ker ako bi hotel naštetiti vse borbe in ovire, ktere sem imel lani zbog izdavanja svojega dela, mislilo bi se lahko, da delam reklamo, ki pa ne pristojta dostojnosti te knjige. Omenim naj toraj samo to, da vsakako izide še četvrta knjiga, a za peto sedaj še ne morem obljubiti, ker mi je visoki naš sabor samo za četvrto knjigo dovolil pripomoč od 1000 forintov.

Vsaki lahko sprevidi, da človeka zelo boli, še ne more dela tako končati, kakor si ga je osnoval, in to samo zaradi pomanjkanja dovoljne pripomoči. Število predplačnikov v domovini naši padalo je z vsako knjigo, tako da sem jih imel koncem prosenca l. 1880 samo

tri sto; tiskarski stroški pa so se povečali. Primanjkovalo mi je toraj novcev veliko, in ne bil bi mogel izdati tudi četrte knjige, če bi mi ne bil priskočil na pomoč prevzvišeni biskup Strossmajer s 500 forinti in slavno mesto Zagreb s tri sto forintov. Pravo mislim, da storim, ako se za to pripomoč nele v svojem imenu, marveč v imenu naroda hervatskega, čegar je to delo, zahvalim. Ne morem se zadovoljiti s svetom nekterih, da naj od onega gradiva, ki sem ga priredil za četvrto in peto knjigo, izberem najboljšo, za to ne, ker je lepota relativna in individualna. Kakor cerkvena pesem n. pr. ki bode vzbujala in krepila čuvstvo verske Medjumurcu, ne bode imela v Dalmaciji nikakega vtiska, ali ples, ki vname koroškega Slovenca, deloval bode v Premu prav narobe. Sploh sem pa postopal vže pri zbiranju kritično, ter odstranil vse, kar nima muzikalne, jezične ali historične cene. Želim toraj vse ono, kar ne bodem mogel dati tiskati, hraniti v rokopisu. Mislim, da bodo tudi predplačniki istega mnenja in da jim je drago, da sem n. pr. mesto 20 plesov narodnih tiskal jih 100, ker sicer bi tuji svet, a tudi mi sami ne verovali, koliko je te verste narodnega blaga v narodu našem. Čestokrat morali smo čuti, da literatura hervatska nima ni jednega večega dela, zato smo izdali tako obširno delo, kterega nima noben narod ne po kakovosti ne po količini. Za mene seveda bi bilo bolje, da bi doveršil zbirko svojo s četrto knjigo, ker bi kompletno delo lehku tu in tam razprodal, ali jaz, kteremu je stalo do hervatskega ponosa, želim, da bode delo čim bolj popolno, ter da bode lahko tekmovalo za pervenstvo z drugimi sličnimi deli. Zato prosim še jedenkrat in to poslednjokrat, naj me podpira pri trudu domače naše plemstvo, duhovništvo, učiteljstvo, pevska in literarna društva, posebno pa še ponosna in za vse lepo navdušena domoljubna mladež hervatska.

Poslano.

Očitno se zahvalujem graški zavarovalnici, da je meni požarno škodo 300 gl., ki sem jih prijel pri njenem zastopniku v Zatični, hitro in natančno izplačala.

V Krki 9. sučca 1881.

Janez Javornik.

Skoraj zastoj!

Ker je na kant prišla velika tovarna za britansko srebro, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala za 75 odstotkov pod ceno tedaj skoraj zastoj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 29 gl., dobi se zdaj za 7 gl. 50 kr., ter se 25 let garantira, da bo bela ostala. (Stemi 7 gl. 50 kr. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:

- 6 miznih nožev iz britanskega srebra z angleško ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
- 6 težkih žlic iz britanskega srebra,
- 6 najljubnejih žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečna zajemalnica (velika žlica) iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnica za juho iz britanskega srebra,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih kozarecev,
- 6 lepo izdelanih tac,
- 1 posoda za sladkor,
- 1 presejalnik za čaj

42 kosov.

Naroči se ali ali s poštnim povzajem, ali tpa da se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot

C. Langer

Wien

II. obere Donaustrasse 77.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.